

Na delo za naš mladinski list!

Na delo za „Naš rod“

Organizirano učiteljstvo stoji zopet pred pomembno nalogo, pred novo preizkušnjo svojega idealizma in stanovske zavednosti. Ustvariti hočemo vzorno literarno podjetje, kakor ga premore le učiteljstvo, ki je enotno organizirano; ustanoviti hočemo mladinski list, s katerim se bomo lahko po našli pred svetom.

Zadnja leta se je v naših vrstah vedno živahnejše pojavljala klic po sodobnem mladinskem listu. Mnogi so si ga zamišljali kot nadomestilo za šolske čitanke. Misel šolskega lista ni bila izvedljiva. Računati nam je z dejstvi. Poleg čitank kot dopolnilno čtivo pa si gotovo vsak učitelj brez izjeme želi mladinski list, ki bi bil dostopen vsej mladini, ne le otrokom imovitejših staršev.

I. Kako rešimo najtežji problem.

Najresnejši problem za snovatelje lista je bil gotovo ta, kako list tako poceniti, da bo dostopen masi naše mladine. Samo eno pot, en izhod so videli: apel na idealizem, stanovsko požrtvovalnost in zavednost slovenskega učiteljstva. Računali so z enodušno njegovo voljo, zavzeti se za stvar in z visokim številom naročnikov, z visoko naklado omogočiti čim nižjo ceno lista. Z mesečnim pobiranjem naročnine se naj bi agitacija za list še bolj olajšala.

Seve je vsakdo upravičen, da vpraša, kaj nam mladinski list, za katerega se naj zavzame, obeta in kakšno nalogo so mu snovatelji stavili.

II. Naloge našega mladinskega lista.

List mora biti tako urejevan, da ga bo sleherni učitelj lahko z veseljem in mirno vestjo priporočal. Ali pa je to sploh možno pri različnih naziranjih in vzgojnih težnjah učiteljstva? To možnost more zanikati le oni, ki ne priznava, da ima učiteljstvo skupne vzgojne naloge in cilje. Mi vsi pa smo prepričani, da je ono, kar nas tu druži, mnogo jačje in globlje od onega kar nas loči in da drugače niti biti ne more.

List kot opora in dopolnilo učiteljevega šolskega dela.

Bodi, da je posamezni učitelj v svojih pedagoških nazorih še tako konservativen, vendar bo vsakemu dobrodošel spretno urejevan mladinski mesečnik, ki bo prinašal življenja in pobude v enolično vsakdanjost naše šole in služil v poglobitev šolskega posla. Seve bo moral list, ki bo hotel ustreči tej nalogi, stati v živem notranjem odnosu do šolskega dela in življenja. Moral bo prinašati sestavke iz vseh področij učnega programa, in sicer v živih, plastičnih, iz življenja zajetih slikah.

Učil nas bo spoznavati ožjo in širjo domovino, njene zanimivosti, krasote in zgodovino, naravo in njene tajnosti, čudne stvarstva in tehnike, vodil nas bo v delavnice obrtnika, v tovarne in rudnike, v mesta in na kmete, da spoznamo našega človeka in njegovo življenje ob svetkih in petkih, v trpljenju in veselju, da bo zblizeval stanove in brate na jugu in severu. Spremljal nas bo tuptam v svet, da spoznamo druge pokrajine, življenje, gospodarstvo, kulturo drugih narodov in se učimo od njih za lastni napredek, da spoznamo usodo svojih rojakov v tujini in preko morja.

Po vsej svoji vsebini mora navajati mladino k lastnemu udejstvovanju in razmišljanju.

List kot sodoben informator in glasilo mladine.

Od lista pričakujemo, da bo v najboljšem smislu sodoben. Kar svet razgiblje, kar sodoloča naš razvoj kot narod in država, vsi veliki dogodki, narodni spominski dnevi, spominski dnevi naših velmož, vse mora odmevati v listu, v vsem, kar se važnega in znamenitega dogaja doma in v svetu, nas mora informirati v besedi in sliki. Navezati naj skuša čim ožje stike z mladino, pritegne jo naj k sodelovanju in ji odkáže njen kotiček, da se razvije čim tesnejše osebno razmerje med njima in bo mladina smatrala list

kot svoje glasilo in svojega prijateljskega svetovaleca.

List kot vzgojitelj mladine k narodni in kolektivni zavesti in srčni kulturi.

Solnca, veselja in toplote mora prinašati list v otroška srca in domove ter srčni izobrazbi in vzgoji značaja posvetiti vsaj isto skrb kot umski. Temu primerno mora biti tudi njegova vsebina raznovrstna, ne le zgolj realistična, ampak tudi taka, ki bo neposredno vplivala na srce in voljo, vzgajala k pravemu tovarištvu, napram egoizmu in materialističnemu individualizmu sedanje dobe navduševala mladino za svetle vzore, poglobljala zavest skupnosti, dolžnost medsebojne samopomoči, ter jo pripravljala za kolektivne naloge v narodnem in državnem in stanovskem občestvu.

List kot vzgojitelj naše mladine imej odločno nacionalno linijo — ne v smislu zburjanja slepih strasti in nekritičnega samooboznavanja, ampak v pozitivni smeri, da se bo narodno čustvovanje javljalo v tvorni ljubezni do domovine in globoki zavesti odgovornosti napram narodni celoti, da se bo iz narodnega čustvovanja neprestano rodilo veselje do požrtvovalnega dela za skupnost in se bo iz njega porajala zavest duhovnega in kulturnega občestva vseh rojakov, tudi onih preko državnih meja in naših dolžnosti napram njim. Primorska in Koroška in usoda naših bratov tam morajo postati našim srcem vse bližje kot so danes.

List kot vzgojitelj kmetske mladine.

List naj si prizadeva dobiti obilje pristrane domačnosti, naj posveča nekaj pozornosti narodni umetnosti, priobčuje v dobri izbori narodno blago, ljudske pripovedke, popevke, reke, slike iz življenja in običajev našega kmeta, da najde pot do srca našega ljudstva ter postane vez med šolo in domom in pravi ljudski list. Dobro se mora zavedati, kdor ga urejuje in našo kmetsko mladino vzgaja, kateri so moralni pogoji gospodarskega napredka našega kmetskega stanu, kje so globlji viri moralnih njegovih sil. So tradicije, ki jih moramo brezpogojno spoštovati. Kar je narodu sveto, mora biti nedotakljivo tudi vzgojitelju. V mladini je treba ohraniti in utrditi spoštovanje do kmetskega poklica, veselje in voljo do kmetskega dela, ki je in ostane težko delo ter smisel za kmetsko preprostost, ki odklanja kvarne razvade in vplive moderne civilizacije.

III. Psihološko in umetniško merilo pri izbiri gradiva.

Pri urejevanju in izbiranju gradiva se bo moral urednik ozirati na dejstvo, da bo imel list čitatelje različne starosti, duševne zrelosti in zanimanja ter upoštevati psihološka izkustva in opazovanja. Vsaka starostna stopnja mora priti na svoj račun. Za najmlajše čitatelje bi kazalo določiti poseben del lista, ilustrativno posebno bogato opremljen. Tu bo pravljica, basen, otroška pesem slej kot prej zavzemala odlično mesto. Za višjo stopnjo osnovne šole, kakor tudi za meščansko in nižjo srednjo šolo, pa bo realistična snov morala prevladovati, vendar se leposlovje ne sme zanemarjati. Povesti, zajemajoče snov iz sodobnega življenja ali zgodovine, dobri potopisi bodo našli hvalečne čitatelje med mladino in starino. Da imajo dekleta na višji stopnji tudi že svoje od fantovskih različne interese, se ne bo smelo popolnoma prezreti. Pomislimo samo na ročna dela za ene in za druge. List mora enim kot drugim postati vodnik v stremljenju po samoizobrazbi in samovzgoji.

Vsi leposlovni prispevki morajo imeti svojo literarno vrednost. Tu velja priznati pravilo, da je najboljši komaj dovolj dobro za mladino. Ob prispevkih najboljših naših pisateljev naj si izobrazuje svoj okus, da se bo učila ločevanja med pravo literaturo in šundom.

Ista načela veljajo za opremo, ilustracije in umetniške priloge, ki jih želimo čem več v listu. Vse slike naj bodo umetniške kakovosti in list naj vrši tudi v tem pogledu svojo vzgojno nalogo.

Po možnosti naj stoji v vsaki posamezni številki ena vodilna misel, kak motiv ali do-

godek v ospredju, tako, da dobi številka vsebinsko in ilustrativno nek enoten značaj.

Razumljivo je samoposbi, da list ne more že v prvih številkah ustreči vsem stavljenim programatičnim zahtevam, spopolnjevati pa se mora od številke do številke s sodelovanjem učiteljstva, kojega nasveti bodo dobrodošli in se bodo upoštevali.

IV. Cena in obseg lista.

Ako hoče list ustreči stavljeni nalogi, mora izhajati v primerem obsegu in primerne opremi. To je brez nadaljnega utemeljevanja jasno. Računati moramo najmanj z dvema tiskovnima polama, t. j. z 32 stranmi za poedino številko. To je najmanjši obseg, ki nam še dopušča resno izvajanje programa. Zalibog pa pri takem obsegu in pri količnej čedni opremi ne moremo izhajati z mesečno naročnino enega Din, kakor se je prvotno določilo. Na podlagi tiskarniških ofert smo primorani določiti naročnino na 1 Din 50 para za številko.

Težko smo se odločili za to zvišanje, a drugega izhoda kratkoma ni ilo. Vemo, da bo pri tej naročnini stalo mnogo večjega napora, nabrati zadostno število naročnikov in da bo treba iskati drugih virov, da se tudi najsiromašnejšim učencem omogoči naročitev, vendar smo prepričani, da odločna volja premaga tudi te težkoče.

Organizacija naročanja našega mladinskega lista.

Ugibali smo na vse strani, kako bi kar najbolj poenostavili organizacijo naročanja, da bi bilo delo tovarišev, do katerih grede te skrajne nitke poslovanja, združeno s kar najmanjšo zamudo in najmanjšimi žrtvami. Vsi predlogi in vsi osnutki so poudarjali, da brez potrebne evidence ne more in ne sme iti. Tako smo razposlali te dni na posamezne šole potrebne formularje za poverjenike in razrednike.

Na vsaki šoli bodi en sam poverjenik, ki stoji v direktnem stiku z upravnim odborom lista. On prevzema list in ga razdeljuje po razredih, izvršuje naročila in vplačila na upravo, odnosno na poverjeništvo, kakor tudi eventualne reklamacije. Poverjenik dobi naročilne dopisnice in položnice, naročilnice s kontrolnimi znamkami pa porazdeli razrednikom.

Razrednik vpisuje v naročilnico naročnike, kakor se priglajajo. Naročniki morejo biti poleg šolske mladine tudi druge osebe in korporacije. Toda naroča naj list izključno le pri poverjeniku domače šole in ne naravnost pri upravi lista.

Vsakemu naročniku pripada za letos 7 kontrolnih znamk, označenih s posameznimi meseci, v katerih bo izhajal list. Pri vplačilu naročnine za poedino mesec odreže razrednik pripadajočo znamko in jo izroči naročniku, da se ta lahko izkaže doma o uporabljenem denarju, odnosno, da ima tako nekaj v roki, s čimer more terjati plačani izvod lista. Da se te znamke, ki so zaradi štedenja že dovolj majhne, ne izgube, dbe naročniki v prilogi 1. lista izkaznice, na katere bodo prilepljali znamko poleg znamke.

Kadar prejme naročnik list, uniči razrednik odgovarjajočo znamko s tinto, štamnilko ali kako drugače, da si tako ohrani kontrolo in izključuje vsako nerednost. Odraslim naročnikom seveda ni treba dajati znamk, ako jih ne zahtevajo. V tem primeru razrednik prečrta odgovarjajočo znamko počez, pri oddaji lista pa navzkriž.

Pa bo še rekel kdo, čemu znamke in zakaj niso kar perforirane in celo opepljene. Glede poslednjega je treba povedati, da bi nas samo perforiranje stalo blizu 2000 Din. Kar pa se znamk samih tiče, bi veljalo še podčrtati vzgojni moment. Otrok bo gotovo bolj vesel, da bo imel nekaj v rokah, pa naj je to še tako drobno in skromno, s čimer bo od meseca do meseca pričakoval svoje glasilo. Starši pa bodo tudi rajše dali ta pol-druhi dinar, ko bodo videli, da pojde tja, kamor je namenjen.

Poverjeniki in razredniki seveda niso strogo vezani na naše naročilnice, znamke in izkaznice. Morda najde kdo še kaj bolj-

šega in enostavnejšega, glavno je, da se ohrani evidenca in izključi vsaka nerednost, ki bi zlasti utegnila nastati s premetitvijo tega ali onega tovariša med šolskim letom. Za nas je najvažnejše, da dobimo točna naročila in vplačila do termina, ko je treba določiti naklado in to je najkasneje do 22. dne vsakega meseca. (Izjemo tvori ta mesec, v katerem teče termin do 29. novembra). Negotove naklade ne moremo in tudi ne smemo riskirati, da ne zabredemo v dolgove in ne upropasti-mo lista. Pri skrajno nizki naročnini, kakor smo jo določili za list s prvotno vsebino in dostojno opremo, bo treba pač gledati, da bomo izhajali in da se prebijemo preko zaslednih težav.

Ko poteče razrednikom rok za nabiranje (ta mesec izjemoma 27. november), izroče poverjeniku število naročnikov za dotični mesec in pripadajoči znesek (najbolje s pisnim potrdilom!). Poverjenik ugotovi število vseh naročnikov na šoli ter ga javi po naročilni dopisnici (znamko si odračuna) poverjeništvu, to pot najkasneje do 29. novembra, istočasno pa odpošlje tudi odgovarjajočo vsoto po položnici. Naročil brez vplačane naročnine ne bomo uvaževali. Pošiljali bomo tedaj le toliko izvodov, kolikor bo vplačanih! Vsaka reklamacija v tem pogledu je torej brezpredmetna. Predpogoj obstanka in sprospevanju lista je v redu in točnosti poslovanja. Tega principa ne smemo kršiti za nobeno ceno, zato ga bo treba izvajati z železno doslednostjo.

Poverjenikom nujno svetujemo, da ne zavržejo priznanic, na katere edino se morejo sklicevati pri event. reklamacijah. Zelo umestno je tudi, da si zabeležijo, koliko listov dobi vsak posamezni razred. Pri prejemu lista naj takoj ugotove, je li pošiljatev v redu. Reklamacije uvažujemo najdlje 8 dni po ekspediciji.

Zamudniki z naročili se bodo upoštevali le v toliko, v kolikor bo to omogočala naklada. Po izvršeni ekspediciji pridejo na vrsto šole v prihodnjem mesecu.

Naročnikom, ki bi se prijavi med letom in bi želeli dobiti tudi številke za nazaj, bomo radi volje ustregli, kolikor bo to mogoče v obsegu zaloge, ki jo bo javil sproti „Učit. Tovariš“. Take naročnike naj razredniki posebej javijo poverjeniku. Ta pa naj na naročilni dopisnici v zato pripravljenih kolonah točno označi za katere mesece velja naročilo in koliko izvodov je naročenih za poedine mesece, da ne bo zmede in nepotrebnega pisarjenja. Cena listu ostane tudi za naknadne naročnike enotna, t. j. à 150 Din.

Uprava sprejema samo enomesečno naročnino, odnosno tudi naročnino za že izišle liste, ker bi sicer pri tolikem prometu zašla v prevelike komplikacije. Imamo torej samo mesečno naročnino, ne pa tudi celoletne, ali polletne in četrtletne. Razrednikom pa zato ni treba odklanjati vplačil za več mesecev naprej. Takim naročnikom odrežejo (odnosno prečrtajo) pač toliko znamk, kolikor jih vplačajo, shranijo pa denar sami ter ga izročajo poverjeniku šole v poedinih mesecih. Siliti se torej ne sme nikogar, da bi vplačal naročnino za več mesecev naprej.

Tovariši, tovarišice, storite vsak po svoji najboljši moči, da bo že prvi rezultat subskripcije pokazal kar najbolj zadovoljiv uspeh. Ne zadovoljite se s tem, da samo otrokom poveste par besed in jim priporočate, da prineso ta pol-druhi dinar. Govorite tudi s starši in jim razložite veliki pomen naše kulturne akcije. Za najbednejše pa priredite kako igrico, ali pa stopite do tega ali onega imovitejšega prijatelja šole. Ne strahite se teh žrtv, ki jih prihodnji mesec ne bo več toliko treba, ker se bo list že sam najbolje priporočal, kakor so se priljubile mladini publikacije Mladinske Matice.

FOTO-APARATI IN FOTO-POTREBŠČINE

se dobijo v največji izbiri in po najugodnejših cenah

v drogeriji „ADRIA“

LJUBLJANA 1

SELENBURGOVA 1 Mr. Ph. S. Borčič

Kje dobite pecivo? Pri peku.

Kje dobite uro? Pri urarju.

Kje dobite radio-aparat in nega potrebščine?

Pri

RADIJSKI ODDAJNI POSTAJI

Obrnite se v vseh primerih na nas

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5

